

Кучма О. Л.,

канд. юрид. наук, ас. кафедри трудового права

та права соціального забезпечення

Київського Національного університету

імені Тараса Шевченка

(м. Київ, Україна)

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДМОВИ В НАДАННІ ДОПОМОГИ ПО ТИМЧАСОВІЙ НЕПРАЦЕЗДАТНОСТІ

Відповідно до статті 36 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням» (надалі - Закон) допомога по тимчасовій непрацездатності не надається: ... б) за період перебування застрахованої особи у відпустці без збереження заробітної плати, творчій відпустці, додатковій відпустці у зв'язку з навчанням.

Аналізуючи інші підстави відмови у виплаті допомоги по тимчасовій непрацездатності приходимо до висновку, що всі інші підстави пов'язані з вчиненням застрахованою особою злочину, перебуванням під арештом, знаходженням у стані алкогольної чи наркотичної залежності, порушенням правил лікувального закладу тощо. Тобто у всіх інших випадках обов'язковою умовою має бути вчинене застрахованою особою порушення, злочин, дії, спрямовані на настання страхового випадку. Нелогічними видаються однакові правові наслідки що для злочинця що для особи яка навчається заочно, бо якщо законодавець позбавляючи особу, що перебувала в стані алкогольного сп'яніння права на отримання допомоги по тимчасовій непрацездатності стимулює особу вести тверезий спосіб життя та не наражати на небезпеку своє здоров'я і життя, то позбавляючи особу, яка навчається заочно права на допомогу по тимчасовій непрацездатності у період відпустки в зв'язку з навчанням, позиція законодавця є незрозумілою.

Вважаємо дискусійним підхід законодавця в частині позбавлення права особи на отримання допомоги у разі тимчасової непрацездатності з підстав, зазначених у п. 6 частини 1 статті 36 вищезгаданого Закону з огляду на наступне.

Відповідно до статті 2 зазначеного Закону застрахована особа - найманий працівник, а у випадках, передбачених цим Законом, також інші особи (громадяни України, іноземці, особи без громадянства та члени їх сімей, які проживають в Україні, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України), на користь яких здійснюється загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням.

Особи в період перебування у творчій відпустці, додатковій відпустці у зв'язку з навчанням продовжують бути найманими працівниками на користь яких здійснюється загальнообов'язкове державне соціальне страхування, згадані періоди зараховуються до страхового стажу.

Період перебування застрахованої особи у відпустці без збереження заробітної плати також має зараховуватися до страхового стажу, оскільки відповідно до абзацу 1 частини 1 статті 6 зазначеного закону до осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, належать особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту) на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності та господарювання або у фізичних осіб, у тому числі в іноземних дипломатичних та консульських установах, інших представництвах нерезидентів, а також обрані на виборні посади в органах державної влади, органах місцевого самоврядування та в інших органах. Факт перебування особи у відпустці без збереження заробітної плати не перериває трудових відносин між працівником і роботодавцем, відповідно, особа не втрачає статусу застрахованої особи, адже періодом, протягом якого особа підлягає

страхуванню, є період, протягом якого вона працює на умовах трудового договору. Якщо ж розглядати цей період як період, коли особа має безпосередньо здійснювати трудову функцію (працювати), то тоді до страхового стажу не повинен зараховуватися і час перебування особи в будь-якій відпустці. Але законодавець, визначаючи коло осіб, які підлягають страхуванню, мав на увазі період перебування особи в трудових відносинах з роботодавцем на підставі укладеного трудового договору.

Якщо ж не зараховувати до періоду, протягом якого особа підлягає страхуванню, час, коли трудові відносини тривають, але не нараховується заробітна плата, то таким часом є також і святкові, вихідні та неробочі дні, які враховуються до страхового стажу. Вважаємо, якщо протягом періоду, коли особа підлягала страхуванню, за неї, відповідно до чинного законодавства, були нараховані (обчислені) та сплачені страхові внески у розмірі не меншому за мінімальний, то відсутні правові підстави не зараховувати частину періоду (дні перебування застрахованої особи у відпустці без збереження заробітної плати) до страхового стажу у повному обсязі.

Таким чином, оскільки особа на час перебування у відпустці без збереження заробітної плати, творчій відпустці, навчальній відпустці є застрахованою, та враховуючи, що підстави, зазначені у п.6 ч.1 ст.36 Закону не є аморальними та протиправними, необхідно виключити п .6. ч.1 ст.36 із Закону.